

חוק למניעת מפגעים סביבתיים (תביעות אזרחיות), התשנ"ב-1992.

הגדרות

1. בחוק זה –

”בית משפט” – בית משפט שלום;

”זיהום אוויר”, ”רעש” ו”ריח” – כמשמעותם בחוק למניעת מפגעים, התשכ”א-1961¹;

”זיהום מים” – כהגדרתו בחוק המים, התשי”ט-1959²;

”זיהום מים” – כמשמעותו בפקודת מניעת זיהום מי הים בשמן [נוסח חדש], התש”ם-1980³,
בחקק למניעת זיהום הים (הטלת פסולת), התשמ”ג-1983⁴, ובחקק למניעת זיהום מים
ממקורות יבשתיים, התשמ”ח-1988⁵;

”זיהום על ידי פסולת” – השלכה של חומר מוצק, מוצק בחלקו, נוזל, או גז במכל, במקום שלא
נועד לכך על-פי החוק; לענין זה ”השלכה” – לרבות זריקה, שפיכה, נטישה, השארה, או גרם
לכלוך באופן אחר;

”זיהום על ידי חומרים מסוכנים” – זיהום על ידי חומרים מסוכנים המפורטים בחלק א’ לתוספת
הראשונה של צו הפיקוח על מצרכים ושירותים (שירותי הובלה ושירותי גרושים),
התשל”ט-1978⁶;

”זיהום על ידי קרינה” – זיהום על ידי קרינה מיננת או על ידי קרינה בלתי מיננת, כמשמעותן
בתקנות הרקחים (יסודות רדיואקטיביים ומוצריהם), התש”ם-1980⁷;

”מפגע סביבתי” – זיהום אוויר, רעש, ריח, זיהום מים, זיהום מים, זיהום על ידי פסולת, זיהום על
ידי חומרים מסוכנים, זיהום על ידי קרינה, והכל כשהם בניגוד לחיקוק, לצו, לתכנית, לרשיון
עסק או לכל היתר או רשיון אחר, או שיש בהם פגיעה בכריאותו של אדם או גרימת סבל ממש
לאדם; לענין זה ”תכנית” – כהגדרתה בחוק התכנון והבניה, התשכ”ה-1965⁸;

”הרשות” – השר לאיכות הסביבה או מי שהוא הסמיך לענין חוק זה, כולו או מקצתו.

חובענה להוצאת
צו

2. (א) לבקשת מי שנפגע או עומד להיפגע ממפגע סביבתי רשאי בית משפט לתת צו המורה
למי שגורם או עומד לגרום מפגע סביבתי (להלן – גורם המפגע), לעשות אחד או יותר מאלה:

(1) להימנע מהמעשה הגורם או העומד לגרום למפגע הסביבתי, או להפסיק
לעשותו;

(2) לתקן את המעוות או להחזיר את המצב לקדמותו עובר להיווצרות המפגע
הסביבתי (להלן – תיקון המעוות);

(3) לעשות ככל הדרוש כדי למנוע הישנותו של המפגע הסביבתי.

(ב) ”מעשה” – לרבות מחדל.

* נחקבל בכנסת ביום י”ב באדר ב’ התשנ”ב (17 במרס 1992): הצעת החוק דברי הסבר מורסמו בהצעות חוק 2106, מיום
כ”ט בשבט התשנ”ב (3 בפברואר 1992), בעמ’ 179.

¹ ס”ח התשכ”א, עמ’ 58.

² ס”ח התשי”ט, עמ’ 166.

³ דיני מדינת ישראל, נוסח חדש 33, עמ’ 630.

⁴ ס”ח התשמ”ג, עמ’ 110.

⁵ ס”ח התשמ”ח, עמ’ 118.

⁶ ק”ת התשל”ט, עמ’ 66.

⁷ ק”ת התש”ם, עמ’ 992.

⁸ ס”ח התשכ”ה, עמ’ 307.

3. כבואו לתת צו לפי סעיף 2 ישקול בית המשפט הדין כתובענה את מידת הפגיעה שנגרמה או עלולה להיגרם לתובע או לענין הציבורי, לעומת הפגיעה העלולה להיגרם לגורם המפגע או לענין הציבורי עקב הוצאת הצו.
4. כתובענה נגד גורם המפגע לפי חוק זה, אין נפקא מינה אם היתה או לא היתה התרשלות מצידו.
5. לא יגיש אדם תובענה לפי סעיף 2, אלא לאחר שעברו 60 ימים מהיום שהוא הודיע לרשות ולגורם המפגע על כוונתו להגיש תובענה, והתקיימו שניים אלה:
- (1) גורם המפגע לא נקט צעדים ממשיים להפסקת המפגע הסביבתי או למניעת הישנותו או לתיקון המעוות, לפי הענין;
- (2) הרשות לא נקטה צעדים ממשיים על-פי סמכויותיה להפסקת המפגע הסביבתי או למניעת הישנותו או לתיקון המעוות, לפי הענין.
6. עמותה רשומה שמטרתה העיקרית היא הגנה על איכות הסביבה, זכאית להגיש תובענה, אם לפחות אחד מחבריה היה זכאי לכך.
7. (א) היה בצו שנתן בית משפט לגורם מפגע כדי לפגוע בצרכניו של ספק מים, יכנס הצו לתוקף רק לאחר שנציב המים הסדיר אספקת מים תקינה לאותם צרכנים, לתקופת תקפו של הצו. (ב) נציב המים יפעל כאמור בסעיף קטן (א) לא יאוחר מתום 45 ימים מיום מתן הצו.
8. (א) ציווה בית המשפט על תיקון המעוות, יקצוב את הזמן לתיקון, ועל גורם המפגע לבצעו: בית המשפט לא יצווה כאמור אלא לאחר שנתן לרשות הזדמנות להשמיע את דברו. (ב) הודיעו התובע או הרשות לבית המשפט כי לא בוצע תיקון המעוות כאמור בסעיף קטן (א), יקבע בית המשפט כיצד יתוקן המעוות, לאחר שנתן הזדמנות לתובע, לרשות ולגורם המפגע להשמיע את דברם, ויחייב את גורם המפגע בהוצאות הכרוכות בכיצוע התיקון.
9. (א) בסעיף זה, "מפגע סביבתי חוזר" – אם התקיים אחד מאלה –
- (1) גורם המפגע חוזר לגרום אותו המפגע;
- (2) גורם המפגע או מי שבית המשפט קבע שעליו לתקן את המעוות, חדלו מתיקון המעוות.
- (ב) נתן בית המשפט צו על פי סעיפים 2 או 8, ותוך שנתיים מהיום שנקבע בצו להפסקת המפגע או לתיקון המעוות, נגרם מפגע סביבתי חוזר, זכאי התובע להגיש תובענה במהלך אותן שנתיים, והוראות סעיף 5 לא יחולו.
- (ג) כתובענה על מפגע סביבתי חוזר רשאי בית משפט לחייב את גורם המפגע לפצות את התובע על נזקים שנגרמו לו עקב המפגע הסביבתי החוזר.
10. מי שנפגע או עומד להיפגע ממפגע סביבתי רשאי לתבוע הוצאת צו כאמור בסעיף 2 בשם קבוצת אנשים שנפגעו או עומדים להיפגע מאותו מפגע (להלן – תובענה ייצוגית).
11. (א) בית משפט רשאי להורות שתובענה שהוגשה לפי סעיף 10 לא תנוהל כתובענה ייצוגית אם שוכנע שנתקיים אחד מאלה:
- (1) התובענה הוגשה שלא בתום לב;
- (2) גודלה של הקבוצה אינו מצדיק הגשת התובענה כתובענה ייצוגית;

- (3) קיים יסוד סביר להניח כי התובע אינו מייצג בדרך הולמת את ענינם של כל חברי הקבוצה:
- (ב) בית משפט רשאי להתנות ניהול תובענה כתובענה ייצוגית בתנאים הנראים לו ראויים כדי להבטיח הליך הוגן ויעיל, לצורך הכרעה בשאלות המשותפות לכל המעוניינים.
12. (א) משהוגשה תובענה ייצוגית, יגדיר בית המשפט תחילה את הקבוצה, ויודיע לחברי הקבוצה על הגשת התובענה בהמצאה אישית, או במידה שהמצאה אישית אינה מעשית, כמודעה פומבית כפי שייראה לכית המשפט.
- (ב) רואים את התובענה כאילו הוגשה בשם כל מי שנמנה עם קבוצת האנשים האמורה, ובלבד שהביע בכתב את רצונו להצטרף לתובענה.
13. תובע לא יסתלק מתובענה ייצוגית, ולא יעשה הסדר או פשרה עם הנתבע, אלא באישור בית המשפט.
14. (א) על הגשת תובענה לפי חוק זה וניהולה יחולו תקנות סדר הדין האזרחי, התשמ"ד-1984⁹, בשינויים המחוייבים, אלא אם כן קבע שר המשפטים אחרת.
- (ב) פסק בית המשפט הוצאות למי שהגיש תובענה ייצוגית, רשאי הוא לקבוע כי ההוצאות ישולמו, כולן או מקצתן, לתובע שטרם בהגשת התובענה ובהוכחתה.
15. בערעור על צו של בית משפט לפי חוק זה ידון בית משפט מחוזי כדן יחיד.
16. מקום שמדובר בחוק זה בגרימת מעשה, והמעשה נעשה על ידי תאגיד, רואים אדם כאחראי לאותו מעשה גם אם היה אותה שעה מנהל פעיל בתאגיד, שותף – למעט שותף מוגבל, או עובד בכיר האחראי לנושא הנדון, אלא אם כן הוכיח שניים אלה:
- (1) המעשה נעשה שלא בידיעתו;
- (2) הוא נקט את כל האמצעים הסבירים למנוע את המעשה.
17. הוראות חוק זה באות להוסיף על הוראות כל חיקוק אחר ולא לגרוע מהן.
18. השר לאיכות הטביכה ממונה על ביצוע חוק זה והוא רשאי להתקין תקנות לביצועו, למעט תקנות שענינן סדרי דין.
19. בחוק למניעת מפגעים, התשכ"א-1961¹⁰, אחרי סעיף 11 יבוא:
- 11א. (א) שוטר רשאי לנקוט אמצעים על מנת להפסיק רעש הנגרם ממכשיר אועקה המותקן בכלי רכב והנמשך למעלה מ-20 דקות. בסעיף זה, "נקיטת אמצעים" – לרבות פירוק או פגיעה בחלקים של הרכב או של מערכת האועקה, פריצה לרכב או גרירתו.
- (ב) נפתחה מכונית תוך נקיטת אמצעים כאמור בסעיף קטן (א), לא יהיה על המשטרה או על השוטר שגרם לפתיחת המכונית להציב שמירה ליד המכונית.
- (ג) שוטר לא ישא באחריות בנוזיקין על מעשה שעשה לפי סעיף זה, בתום לב.

הגדרת הקבוצה והודעה

הסדר או פשרה

תקנות סדר הדין והוצאות

ערעור

אחריות נושאי משרה בתאגיד

שמירת דינים

ביצוע ותקנות

תיקון חוק למניעת מפגעים

⁹ "סמכות לענין אועקות ברכב

⁹ ק"ת התשמ"ד, עמ' 2220.

¹⁰ ס"ח התשכ"א, עמ' 58.

(ד) הוצאות הגרירה וההחסנה של כלי רכב שנגרר לפי סעיף קטן (א)
יחולו על בעל הרכב כאמור בסעיף 70א(3) לפקודת התעבורה¹¹.

20. תחילתו של חוק זה ששה חדשים מיום פרסומו. תחילה
21. חוק זה יפורסם תוך שלושים ימים מיום קבלתו. פרסום

יצחק שמיר
השר לאיכות הסביבה

דב שילנסקי
יושב ראש הכנסת

יצחק שמיר
ראש הממשלה

חיים הרצוג
נשיא המדינה

¹¹ דיני מדינת ישראל, נוסח חדש 7, עמ' 173.

תיקון טעויות דמוס

(לפי סעיף 10 לפקודת סדרי השלטון והמשפט, התש"ח-1948)

1. בחוק שיקים ללא כיסוי (תיקון מס' 2), התשנ"ב-1992, שפורסם בספר החוקים 1384, התשנ"ב, עמ' 74 -

(א) בסעיף 3(ד) המובא בסעיף 4, במקום "להגבלת" צריך להיות "הגבלת";

(ב) בסעיף 3(ג) המובא בסעיף 5, במקום "שנים" צריך להיות "ימים".

2. בסעיף 4(5)(א) לחוק מס הכנסה (תיקוני חקיקה והוראות שונות), התשנ"ב-1992, שפורסם בספר החוקים 1386, התשנ"ב, עמ' 102, בסעיף קטן (ג) המובא בו, אחרי פסקה (3) צריך להיות:

"(4) ויתר בונה הבנין על כל ההטבות שהוא זכאי להן לפי פרק זה, ונתן על כך הודעה בכתב, בדרך ובמועד שקבע הנציב, יחוב הרוכש במס רכישה בשיעור של 0.5% בלבד בשל רכישת הבנין, ובלבד שנתקיימו התנאים הקבועים בפסקאות (1) ו-(2)."

דן מרידור
שר המשפטים